

# UTSTÄLLNINGSKOLLEGIET

## C10: UNGDOMSFILATELI

### Riktlinjer till SREV Tematisk filateli (Motiv)

Här redovisas vad som kan förväntas av utställaren utifrån de olika bedömningskriterierna och med hänsyn till den åldersgrupp utställaren tillhör.

Exponat som ska visas internationellt ska ha en plan skriven på ett av FIP-språken engelska, tyska, spanska eller franska.

### Åldersgrupp A (10-15 år)

Av en utställare tillhörande denna åldersgrupp kan förväntas följande.

#### 1 Bearbetning

##### 1:1 Titeln och planens struktur

- Titeln begränsar innehållet som visas
- Titeln ska vara kreativ nog att fånga betraktarens uppmärksamhet
- Titeln ska anpassas till innehållet och innefatta ämnets alla aspekter
- Titlar som dessa bör undvikas:
  - Allmänna som är alltför omfattande (ex flora, fauna, sport)
  - Allegoriska som inte har grund i planen
  - Både klassiska titlar (Skidor, Brandmän...) som allegoriska titlar (Ingenmansland, I Guds namn...) kan med fördel ha en undertitel, vilket speciellt rekommenderas när det gäller allegoriska titlar.
  - Fraser som "i filatelin" är olämpliga (ex Musik i filatelin)
- Alla exponat ska ha en plan, som ska stämma överens med titeln
- En introduktion ska finnas som beskriver syftet med exponatet
- Exponatet ska struktureras i kapitel och underkapitel. Planen ska inte vara en innehållsförteckning. Balansen ska vara god mellan de olika kapitlen och återspegla deras betydelse inom ämnet.
- Planen ska vara logiskt utformad
- Planen ska inte innehålla kapitel som Introduktion, Bilaga, Övrigt.

##### 1:2 Utvecklingen av temat

- Ämnet ska illustreras tydligt och kreativt med det lämpligaste tillgängliga filatelistiska materialet
- Bearbetningen ska följa titeln och planen, medan den behandlar de olika kapitlens detaljer
- Det måste vara balans i utvecklingen av kapitel och underkapitel. Det är inte lämpligt att bearbeta ett underkapitel på ett blad och ett annat på tio blad

- När utställaren behandlar en speciell företeelse ska man undvika liknande filatelistiska objekt bara för att fylla ut exponatet, såvida det inte krävs för exponatets balans. Varje objekt ska tillföra ny information.

### **1:3 Nyskapande**

Mera ovanliga val av tema ska belönas.

## **2 Kunskap**

### **2:1 Tematiska kunskaper**

- En förklaring av innehållet i förhållande till planen förväntas på varje blad
- Beskrivningarna ska vara kortfattade och ansluta till planen. Blad överbelastade med text är inte acceptabelt. Exponatet är inte en bok. Utställaren ska ge information knutet till det filatelistiska materialet, inte bara beskriva materialet
- Det är viktigt att unga samlare beskriver orsaken till att ett märke givits ut i exponat som innefattar många tekniska klassificeringar, utan att tappa den röda tråden. Till exempel ska i exponat om däggdjur, alla arter beskrivas med sina vetenskapliga namn. Den tematiska texten ska väl beskriva det som visas på objekten
- Det använda postala materialet ska alltid visa det som beskrivs i den tematiska texten på ett riktigt sätt. Exempelvis i en tematisk text om diesellok kan man inte visa objekt med koleldade lok. Det visar i så fall på bristfälliga tematiska kunskaper.

### **2:2 Filatelistiska kunskaper**

- Utställaren ska följa det filatelistiska regelverket och inte visa frimärken med defekter, missfärgningar eller sådana som är orderstämplade. Inte heller olämpliga maximumkort (maximafilatelin definierar vad som är korrekt) eller illustrationer på förstadagsbrev ska visas
- Grundläggande filatelistiska kunskaper ska visas genom att använda korrekta filatelistiska begrepp (typ av frimärken, stämplat, helsaker, häften etc)
- Grundläggande förklaringar ges om tandning, vattenmärken, stämplat etc
- Det visas en variation av material, brev, helsaker, stämplat, specialstämplat etc
- När en försändelse väljs för att utveckla det visade temat, bör det postala sammanhanget förklaras som exempelvis gällande portosatser
- Äktgångna försändelser är att föredra framför filatelistiskt influerade försändelser
- Det ska finnas text på alla blad som visar filatelistiska och/eller postala kunskaper.

## **3 Material**

### **3:1 Objektens kvalitet**

- Stämplat frimärken ska vara av hög kvalitet (utan riss, färgfläckar etc). Avstämplingen ska göra det möjligt att se frimärkets motiv, speciellt när det återopas i den beskrivande texten. Modernt postalt material förväntas vara av mycket god kvalitet
- Nedklippt postalt material är inte tillåtet (frimärken, helsaker, aerogram etc), om det inte finns en legal förklaring (exempelvis halverade frimärken som använts i perioder då det saknats frimärken i rätt valör)
- Specialstämplat, francostämplat och andra stämplat ska visas så att den tematiska informationen klart framgår.

### 3:2 Förekomst av svårtillgängliga objekt

Betydelsefulla objekt kan definieras på följande sätt:

| 1.Mindre betydelsefulla                                           | 2.Mer betydelsefulla                                           |
|-------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| Löst frimärke                                                     | Frimärke på försändelse                                        |
| Orderstämplade brev                                               | Postalt behandlade brev med korrekt porto                      |
| Överfrankerad försändelse                                         | Korrekt frankerad försändelse                                  |
| Vanligt brevporto                                                 | Brev med tilläggstjänst (rek, express etc)                     |
| Försändelse frankerade med frimärken från flera utgåvor           | Försändelse frankerad med frimärken från samma utgåva.         |
| Försändelse utan sammanhang mellan frimärke och stämpel           | Försändelse med tydligt sammanhang mellan frimärke och stämpel |
| Filatelistisk influerad försändelse (med eller utan illustration) | Postalt behandlad försändelse, utifrån ett postalt behov       |
| Lättfunnet material                                               | Svårfunnet material                                            |

Frimärken med tematiskt innehåll på ordinarie försändelser tillåts med vissa begränsningar: om försändelsen används för att visa bruket av utgåvan och då beskriver detta samt portosatsen. I annat fall är ett löst märke att rekommendera.

Vid val av intressant postalt material måste utställaren överväga kvaliteten och tillgängligheten på det valda materialet, ofta i relation till pris och svårighetsgrad.

Utställaren ska ha den filatelistiska perioden i åtanke vid val av sitt filatelistiska material, (för-filateli, klassiska utgåvor, moderna utgåvor) och postala tjänster.

Utställare i åldersgrupp A bör eftersträva material som till viss del faller under begreppen ”mer betydelsefulla” i tabellen ovan.

## 4 Presentation

Nedanstående punkter ska följas av alla unga utställare, med hänsyn taget till deras åldersgrupp:

- Exponatet ska presenteras på ett trevligt sätt
- Presentationen stöder utställarens intentioner och hjälper läsaren till en bättre förståelse
- Vita eller lätt färgade blad är att föredra
- Planens numeriska eller alfanumeriska indelning ska återkomma på varje enskilt blad
- Planen och förstasidan får innehålla ickefilatelistiskt material
- Frimärken och postala objekt ska presenteras på ett balanserat sätt (frimärken ska inte presenteras på vissa blad och postala objekt på andra). De viktigaste objekten ska placeras så att de uppmärksammas av betraktaren
- Texten ska fördelas på hela bladet. Det ska inte saknas text eller var för mycket text samlad på ett ställe
- Ritade rutor, klämfickor eller underlägg ska vara väl dimensionerade att passa objekten
- Kopior av baksidan av en försändelse kan tillåtas när det är nödvändigt för den tematiska eller filatelistiska beskrivningen
- Minst tre olika teckensnitt ska alltid användas: Titel, tematisk och filatelistisk text
- Texten ska ha en lämplig och läsbar storlek
- Texten ska vara korrekt och utan skrivfel
- Exponatet ska tilltala ögat, såväl varje blad som i en balanserad helhet.

## Åldersgrupp B (16 – 18 år)

En utställare tillhörande denna åldersgrupp förväntas uppfylla följande utöver vad som anges för åldersgrupp A.

### 1 Bearbetning

#### 1:1 Titeln och planens struktur

- Ett mer personligt sätt att presentera sitt ämne förväntas
- Korta texter kan inkluderas i planen för att bättre förklara de olika kapitlen, dock utan att förstöra planens logiska struktur eller minska förståelsen av planens logik
- Planen förväntas vara mer innovativ i ämnen som har en tydlig kronologisk eller annan logisk ordning, så att planen inte bara framstår som en lista
- Planen förväntas vara vetenskapligt och tekniskt korrekt. Ämnet ska vara väl studerat och dokumenterat och källor kan på ett diskret sätt anges på planbladet.

#### 1:2 Utvecklingen av temat

- Kunskapen om exponatets tema ska visas genom intelligent och korrekt behandling, och ska kompletteras med god filatelistisk kunskap om det filatelistiska materialet
- Den tematiska behandlingen utvecklas genom hela exponatet i nära relation till planen och det valda materialet. Den tematiska texten ska berätta den tematiska historien
- Det filatelistiska materialet och den tematiska texten ska knytas samman på ett nära och korrekt sätt
- Utvecklingen går på djupet och det filatelistiska materialet används med hänsyn till temat:
  - Avsikten med utgåvan
  - Textstilen eller den konstnärliga stilen på bilden
  - Beskrivning av tryckmaterial, som silke, sedlar, krigskartor
  - Utseendet på vattenmärken och skyddsporer
  - Text eller bilder i marginalerna, på etiketter, omslag eller sidor i häften
  - Postala tjänster med klar tematisk betydelse (järnväg, telegraf, brevduvor).

#### 1:3 Nyskapande

Mera ovanliga val av tema ska belönas, liksom originell behandling av vanligt förekommande teman.

### 2 Kunskap

#### 2:1 Tematiska kunskaper

- Exponatet måste ha en korrekt tematisk text som binder samman alla blad i hela exponatet, utan att lämna någon aspekt obehandlad. Om man till exempel nämner katapultpost i ett exponat om flyghistoria skulle det inte vara korrekt att bara omnämna flygningarna gjorda av de tyska bolagen
- Det förväntas att de unga samlarna kan beskriva de filatelistiska kunskaperna utan att för den skull tappa den röda tråden i sin berättelse
- Den tematiska informationen som utställaren fått från sin efterforskning bör inte ordagrant skrivas av från källan. Endast fakta om ämnet som visar goda kunskaper ska tas med så länge det står i nära relation till det visade filatelistiska materialet
- Om det inte är självklar koppling mellan den tematiska texten och det filatelistiska objektet kan en diskret pil användas för att påvisa sambandet.

## 2:2 Filatelistiska kunskaper

- Det filatelistiska språket ska vara exakt korrekt
- Utställaren ska börja med studier av plåtar, varianter, övertryck, francostämplat, tryckprocedurer...och efterforskningarna ska visa sig i den filatelistiska texten
- Den filatelistiska texten ska inte blandas med den tematiska. Texten ska inte innehålla subjektiva begrepp, som "Vacker stämpel använd mellan..."
- Stämpelvarianter, helsaker, tandningar och alla typer av postala begrepp bör förklaras tydligt, och visa på god användning av filatelistisk litteratur
- Utställaren ska visa kunskaper om alla typer av portosatser, inklusive luftposttillägg eller andra speciella tjänster. De ska beskrivas i den filatelistiska texten
- Postgångna försändelser och dokument är en viktig del i uppbyggandet av exponatet. Generellt bör det finnas minst ett sådant objekt per blad
- Förstadagsbrev och specialstämplade brev utan adressater ska visas inklippta på bladen, för att undvika att visa irrelevanta delar av dokumenten samt för att spara plats på bladen. När det gäller helsaker ska alltid hela helsaken visas, vid behov med en kopia av den förtryckta portorutan
- Ordinarie stämplat som inte bidrar till temat, eller till temats utveckling ska undvikas.

## 3 Material

### 3:1 Objektens kvalitet

- Alla frimärken ska vara välcentrerade med klart tryck
- På postala dokument ska stämplatarna vara rena och tydliga.

### 3:2 Förekomst av svårtillgängliga objekt

- Flertalet objekt bör vara av karaktären "mer betydelsefulla" enligt den tabell som finns presenterad under åldersgrupp A
- Filatelistiska studier av enklare art kan förekomma.

## 4 Presentation

De punkter som angivits under åldersgrupp A ska följas av alla unga utställare, med hänsyn taget till deras åldersgrupp.

## Åldersgrupp C (19 – 21 år)

En utställare tillhörande denna åldersgrupp förväntas uppfylla följande utöver vad som anges för åldersgrupperna A och B.

## 1 Bearbetning

### 1:1 Titeln och planens struktur

Planen ska följa riktlinjerna för tematisk filateli, och visa en full förståelse för ämnet.

### 1:2 Utvecklingen av temat

- Utställaren ska visa mognad i form av att fullt ut förstå temats alla aspekter

- Det ska finnas ett tydligt sammanhang mellan beskrivet fenomen och visat filatelistiskt objekt
- Den tematiska texten ska inte beskriva någonting som inte visas av de filatelistiska objekten
- En djupare bearbetning uppnås genom att visa intressanta och innovativa detaljer om temat. Korsreferenser, sammanhang och orsak-verkan-förhållanden kan användas för detta
- Varje blad har en god balans gällande: typ av filatelistiskt material, layout, koppling mellan tematisk text och filatelistiskt material
- Förklaringarna ska vara konkreta och visa på utställarens kunskaper.

### 1:3 Nyskapande

- Personligt bidrag till temats bearbetning, den tematiska eller filatelistiska, är det som ska bedömas.

## 2 Kunskap

### 2:1 Tematiska kunskaper

- Fördjupandet av ämnet, baserat på utvecklingen, ska vara likvärdigt med en utställare i seniorklass
- De mindre kända aspekterna visar på den personliga efterforskningen, som exempelvis att leta efter sekundära tematiska delar i postala dokument
- Tematiska upptäckter, om möjligt, kommer att värdesättas. Utställaren visar dem på sådant sätt att de väcker betraktarens nyfikenhet och uppmärksamhet.

### 2:2 Filatelistiska kunskaper

- Alla filatelistiska objekt ska vara korrekt beskrivna, med rätta begrepp vilket visar att utställaren tagit till sig och använt specialiserad filatelistisk litteratur
- De filatelistiska texterna ska genomgående använda rätt begrepp. Dessa texter används till att förklara postala funktioner, klassificera objekt (provtryck, tandningsfel, övertryck, skyddsp perforeringar etc) eller för att rättfärdiga att stämpelmärken eller annat ej rekommenderat material visas
- Filatelistisk studie ska finnas med i exponatet, visande plåtning, varianter, övertryck etc. och den ska vara ordentligt förklarad
- Den filatelistiska studien ska följa riktlinjerna för Traditionell filateli, Posthistoria eller någon annan utställningsklass
- Filatelistiska studier ska inordnas i exponatet på så sätt att de inte påverkar den tematiska berättelsen. De ska finnas parallellt med varandra utan att påverka varandra
- Endast korrekt postgångna objekt visas (ex: assurances, inlämningskvitton, specialstämplar), med detaljerad förklaring av posttaxor eller andra relevanta uppgifter
- Materialet väljs på bästa tänkbara sätt för att visa en viss företeelse, där man prioriterar ovanligare objekt framför vanligare förekommande
- Största möjliga variation av existerande typer av postala objekt bör illustrera temat. Valet av objekt ska vara väl balanserat
- Falsa eller manipulerade objekt måste beskrivas som sådana.

### **3 Material**

#### **3:1 Objektens kvalitet**

- Postala försändelser och dokument ska vara noga undersökta för att undvika att de är falska eller manipulerade
- Användning av material i mindre god kvalitet ska förklaras (ex särskilt sällsynt objekt, post från en olycka etc).

#### **3:2 Förekomst av svårtillgängliga objekt**

Alla objekt bör vara av karaktären ”mer betydelsefulla” enligt den tabell som finns presenterad under åldersgrupp A.

### **4 Presentation**

De punkter som angivits under åldersgrupp A ska följas av alla unga utställare, med hänsyn taget till deras åldersgrupp.